

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

פרשת שמיני

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

- ב. מיתת נדב ואביהוא
  - ה. הקרבת קרבנות העם
  - ה. סימני הטהרה בדגים
  - ו. ציווי משה לאכול את הקרבנות, כעסו ותשובת אהרן
  - ו. ההכנות להקרבת הקרבנות
  - י. איסור הכהנים לשתות יין
  - י. שמונת השרצים הטמאים
  - י. הקרבת קרבנות הכהנים
  - י. איסור אכילת שרצים והסיבה
  - י. ברכת אהרן וגילוי שכינה
  - מ. סימני הטהרה בשרץ העוף
  - מ. סימני הטהרה בבהמות
  - נ. דיני טומאה וטהרה
  - ש. העופות הטמאים
- "

שאלה לשולחן שבת

"ולהבדיל בין הקדש ובין החל ובין הטמא ובין הטהור ולהרת את בני ישראל"

כתוב בספרא: "בין הטמא ובין הטהור" - אלו טומאות וטהרות, "ולהורות את בני ישראל" - אלו הוראות.

ויש לבאר מדוע המדרש מחלק בין הוראות שהם דיני איסור והיתר כלליים, לבין דיני טומאה וטהרה שלכאורה היינו חושבים שאף הם נכללים בכלל דיני איסור והיתר הרגילים?

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם) ובל"ג אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"כל הולך על גחון"

כתוב בגמרא (קידושין ל): 'לפיכך נקראו ראשונים סופרים שהיו סופרים כל האותיות שבתורה שהיו אומרים וא"ו דגחון חציין של אותיות של ספר תורה "דרש דרש" חציין של תיבות'. דהיינו שהאות ו' שבמילה 'גחון' היא אות האמצעית בתורה, ושבין המילים דרש-דרש זה אמצע התורה במילים. ומבאר הגר"א מפני מה זכה הנחש להיות באמצע התורה, ע"פ המובא בגמרא: (ב"ק כג.) 'ארס נחש בין שיניו הוא עומד', ורמז יש בדבר שאם נעמיד את האותיות של המילה 'שטן' תחת האותיות של המילה 'נחש', נקבל את האותיות 'שן' מימין ו'שן' משמאל (שיניו) ובאמצע יוותרו האותיות 'חט' שרומזות לחטא הלוא הוא משול כארס והוא היצר הרע המסית את האדם לחטא. ידוע ש'כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו' (סוכה נב.) לכן דווקא באמצע התורה מופיע הנחש הוא היצר הרע להחטיא את האדם. בעניין זה, יש לבאר מדוע כתוב שהאות ו' היא אמצע התורה והרי אם נספור בעצמינו נגלה שלא כך, וכן לגבי המילים 'דרש דרש' אין הם אמצע התורה שלפנינו. ויש שביארו, שהכוונה היא שהאות ו' שבמילה גחון היא ו' רבתי ומבין כל האותיות הגדולות (רבתי) והקטנות (זעירא) שבתורה (17: בראשית, בהבראם, ולבכתה, קצתי, נצר, אחר, ויקרא, מוקדה, גחון, והתגלה, יגדל, שלום (קטיעא), שמע, אחד, וישליכם, הלה, תשי), אות זו היא אכן אמצעית. וכן מבין כל המילים הכפולות שבתורה (89) המילים "דרש דרש" הינן במקום ה-45 בדיוק!

"קחו שעיר עיזים לחטאת ועגל וכבש בני שנה תמימים לעולה"

'מה ראו ישראל להביא יותר מאהרן? אלא, אמר להם יש בידכם בתחילה ויש בידכם בסוף. יש בידכם בתחילה, שנאמר: "וישחטו שעיר עיזים" (במכירת יוסף), ויש בידכם בסוף, שנאמר: "עשו להם עגל מסיכה", יבוא שעיר עיזים ויכפר על מעשה העגל'. (תורת כהנים) מדוע יש לכפר על מכירת יוסף יחד עם הכפרה על העגל, במה הדברים קשורים? אלא, כתוב במדרש שאחי יוסף כעסו עליו, משום שראו בנבואה שעתיד לצאת ממנו ירבעם בן נבט שהעמיד עגלי זהב להחטיא את ישראל, ולכן רצו להרגו בשביל שלא יצא ממנו ירבעם ולא יחטאו ישראל. אמנם, טענה זו תקפה כל עוד לא חטאו בני בע"ז, אבל אחרי שחטאו בעגל מעצמם, הרי הם כבר עובדי ע"ז, וכעת כבר צריכים כפרה על מכירת יוסף. (הגהות מהר"ד) ועל דרך זו אפשר לומר עוד, שהאחים נימקו את מכירת יוסף בכך שבמקום להוכיחם, הלך ישירות לספר לאביהם והחשיבו זאת כלשון הרע. והנה, במעשה העגל, ניסה חור להוכיח את ישראל והרגוהו. ממילא ברור שבני ישראל לא היו מוכנים לקבל תוכחה, ובטל הנימוק בגללו מכרו את יוסף, ולכן נדרשו לכפר על מעשה העגל.

"וזי יתן מים על זרע"

כידוע, מתחילים לומר בתפילה 'משיב הרוח' כבר במוסף יו"ט של שמחת תורה. אבל עם אמירת 'ותן טל ומטר' ממתנינים בארץ ישראל על לליל ז' במרחשוון, כדי לאפשר לאחרון עולי הרגלים מבבל לעבור את נהר פרת בשלום, בשובו מירושלים. ויש לבאר אם כן, מדוע אין פוסקים מלומר 'ותן טל ומטר' גם 15 ימים קודם הפסח כדי שיוכלו עולי הרגלים להגיע בשלום? ויש לבאר: א. כשיוצאים בימות הגשמים יוצאים מביתם לבושים בהתאם אבל בחזרתם לא. ב. בחזרה יש יותר חשש מפני שמכשילן לעתיד לבא ולכן יש לחלק בין להתחלה לסיום שלא יפסיקו מסיבה זו. ג. לא מפסיקים לבקש על הטובה כל כך בקלות, בשונה מלדחות את בקשת השפע. ד. אכן חודש תשרי אינו זמן גשמים כלל ואם יורדים בסוכות זה סימן קללה, מה שאין כן בניסן זה עדיין נחשב זמן גשמים. ה. לעלות לרגל - לא יתעכבו היהודים מפני מזג האוויר שהרי עם ישראל מתאמץ ביותר לקיים את המצוות, אבל בחזירתם לביתם, יש חשש שיתעכבו מלחזור מפני הגשמים. (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א ל'שאלה לשולחן שבת' תשע"ט)

ישנו ביקוש רב בבתי הכנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילה שלהם.

זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה. ניתן לתרום:

1. בהעברה לבנק לאומי (10) סניף 911 חשבון 3787939, ע"ש 'ביני' 2. לשלוח שיק למערכת

העלון מוקדש
לע"נ מרים מהיין בת אהרן
ת.נ.צ.ב.ה

חידון א' ת'

- התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה
- מעלה גרה ואינה מפריסה פרסה
  - נאסר על אהרן ובניו לפורמם
  - נחש נקרא גם "הולך על ____"
  - תרנגול בר שכרבותו כפולה (רש"י)
  - ה. כזה שרץ העוף טמא
  - ו. "____ אהרן" - לאחר מות בניו
  - ז. משה קרא להם ביום השמיני
  - ח. שני סוגי שרץ העוף הטהורים
  - ט. דבר הכשר לאכילה קרוי-
  - י. אסור בשתיה לכהנים בבואם לעבוד בקודש
  - כ. לשרץ העוף הכשרים יש:
  - ל. אחד משמונת השרצים הטמאים
  - מ. נשא את בני אהרן לאחר מותם
  - נ. האוכל אותה נטמא, ואף עוונו ישא
  - ס. מסימני כשרות הדגים
  - ע. דוד אהרן
  - פ. מסימני כשרות הבהמות
  - צ. אחד משמונת השרצים הטמאים
  - ק. "והייתם ____ כי ____ אני"
  - ר. אחד מן העופות הטמאים בפרשה
  - ש. דבר נמוך שרוחש ונד על הארץ (רש"י)
  - ת. עוף הדומה לעכבר ופורחת בלילה (רש"י)

חידון א' ת' הפוך

- התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה
- דבר האסור לאכילה קרוי-
  - אחד מבני אהרן שמתו
  - אף סימני כשרותו נתפרשו בפרשה
  - אחד משמונת השרצים הטמאים
  - ה. עושה טובה רק לחברותיה (רש"י)
  - ו. טמאים בחיות ההולכות על ארבע 'הולך על _'
  - ז. בהמה המפריסה פרסה ושוסעת שסע ומעלה גרה
  - ח. אחד משמונת השרצים הטמאים
  - ט. עוד אחד משמונת השרצים הטמאים
  - י. המילה הראשונה, שבה פותחת הפרשה
  - ך. עוף השולה דגים מן הים (רש"י)
  - ל. מעלה גרה ולא מפריס פרסה
  - ם. סוג של שרץ העוף הטהור
  - ן. מעלה גרה ואינו מפריס פרסה
  - ס. שלושה מן העופות הטמאים
  - ע. יכול לקבל טומאה רק לאחר שנתלש ונרטב
  - ף. שלושה מן העופות הטמאים
  - ץ. מילה נרדפת ל'ישבר'
  - ק. מחלקי הקרבן הניתנים לכהנים - '____ התרומה'
  - ר. שני בני אהרן הנותרים
  - ש. 'בגד' בארמית (אונקלוס)
  - ת. מסימני כשרות הדגים

ואלה שמות

"ויין ושכר"

מהם שמותיו הנוספים של היין? (התשובות במדור התשובות)

מן המדרש

עולא ביראה בשם רבי שמעון בן יוחאי אמר: משל לאחד שיצא לגורן וכלבו וחמורו עמו. הטעין על חמורו משקל של חמש סאים ועל כלבו משקל שני סאים, והיה החמור מהלך אך הכלב זחל תחת משאו. נטל מהכלב סאה אחת ונתן על גבי החמור, ואף על פי כן המשיך הכלב לזחול. אמר אותו האדם לכלבו: "כשאתה טעון משא - אתה זחל, ואף כשאין אתה טעון אתה זחל?! - כך אפילו אותם שבע המצוות שקיבלו בני נח, כיון שלא יכלו לעמוד בהן - עמד ופרק אותם לבני ישראל. ר' תנחום בן חנילאי אמר, התיר לבני נח את האסורים את השקצים ואת הרמשים. למה הדבר דומה, לרופא שהלך לבקר שני חולים, ראה שאחד מהם היה בסכנה (כבר היה על סף מוות), אמר לבני ביתו: 'תנו לו לאכול כל מה שהוא מבקש'. ראה את השני שהיה חוזר לחיים (הולך ומבריא), אמר לבני ביתו: 'כך וכך מאכל יאכל, כך וכך מאכל לא יאכל'. אמרו לו לרופא: 'מה ראית בין זה לזה?' [שלזה שהוא בסכנה אמרת יאכל כל מה שהוא מבקש, וזה שהוא לחיים אמרת לו כך וכך יאכל כך וכך לא יאכל], אמר להם הרופא: 'לזה שראיתי שהוא למיתה, אמרתי תנו לו שיאכל מה שרוצה מפני שהוא למיתה (בכל אופן), אבל זה שיש בו לחיים ישמור את עצמו שיאכל דברים המברים ולא המזיקים לגוף'. כך הקדוש ברוך הוא התיר לגויים שקצים ורמשים ואת כל העבירות לפי שהם לגיהנום. אבל לישראל שהם מזומנים לחיי גן עדן, אמר להם: "אל תשקצו את נפשותיכם", את זה תאכלו ואת זה לא תאכלו, מפני שהם חיים, שנאמר: "ואתם הדבקים בד' אלקיכם חיים כולכם היום". (ע"פ מדרש רבה)

מילה בפרשה

**רצה לזייף יהלום,
ומהרהר בדבר בחלום,
הדומה לדבר המקורי,
במקור מים מדברי.**

המונח המבוקש הינו מילה
בת 4 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

"וימתו לפני ד"

מלבד נדב ואביהוא, אלו אחים נוספים בתורה, מתו

באותו היום?

****

מצאו נא בפרשה:

1. מילה המוטעמת בגרשיים ובתלישא.
2. מהו הפסוק הראשון בפרשה שאינו מתחיל באות ו'!
3. פסוק שמתחיל ומסתיים באות ל'.
4. חמש מילים רצופות שמסתיימות באות ת'.
5. מילה בת שלוש אותיות עוקבות בסדר הא' ב' (לדוגמא: 'גדה')
6. מילה המופיעה פעמיים ברציפות. (2 תשובות, כתיב)

איך יתכן שדג טמא יהיה מותר באמילה לכתחילה?

****

"וכל שרץ העוף"

בכלל שרץ העוף נכלל אף הזבוב. מובא בספרים שהזבוב מסמל את היצה"ר ואת קליפת עמלק. ומובא במדרש (תנחומא) שעמלק דומה לזבוב הלהוט אחר המכה, כך היה עמלק להוט אחר ישראל, ובעה"ט כתב ש"זכרון בספר נשים באזני" ר"ת זבוב. וכתב החפץ חיים, שלזבוב אין בושה מהאדם, ואף שמגרשו הוא שב, והולך אחריו, כך יש ללמוד שאם הבריה את היצר, הוא עתיד לשוב ולצער. ויצר זה בא במקום ביטול תורה, כמבואר במדרש (רבה): "מרדו בהקב"ה ובטלו את התורה הביא עליהם הזבוב, שנאמר "ישרוק ד' לזבוב", וכן בפרק שירה: "זבוב אומר: בשעה שאין ישראל עוסקים בתורה וכו'". ואף ידוע שאין הזבוב מתקרב למקומות קדושים (כגון בית המטבחים במקדש ושולחנו של אלישע).

"זיכרון" סימן

גימטריאות ורמזים לזכירת מספר פסוקי הפרשה

בפרשת שמיני מסופר בעיקר על קורות היום השמיני למילואים, ופרטי בע"ח הכשרים.

בפרשת שמיני ישנם 91 פסוקים, ואפשר לזכור זאת ע"י זכירת שמו של העוף הטמא:

"הכוס" = בגימטריא = 91

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לשבוע שעבר: בגמרא, היכן יש 44 מילים רצופות המסתיימות באותה אות? 'אלפין עיינין, עיינין אלפין, ביתין כפין, כפין ביתין, גמין צדין, צדין גמין, דלתין רישין, רישין דלתין, היהין חיתין, חיתין היהין, ויין יודין, יודין ויין, זיינין גונין, גונין זיינין, טיתין פיפין, פיפין טיתין, כפופין פשוטין, פשוטין כפופין, מימין סמכין, סמכין מימין, סתומין פתוחין, פתוחין סתומין'. (שבת קג): **לסדר את הפרשה** - "ויהי ביום השמיני". **הידון א' ת'** - ארנבת, בגדיהם, גחון, דוכיפת, הולך על ארבע, וידם, זקני ישראל, חגב חרגול, טהור, יין, כרעיים, לטאה, מישאל, נבלה, סנפיר, עוזיאל, פרסות שסועות, צב, קדושים קדוש, רחם, שרץ, תנשמת. **הידון א' ת' הפוך** - טמא, נדב, דג, חולד, חסידה, כפיו, עז, כח, חומט, ויהי, שלך, גמל, סלעם, שפן, פרס כוס תחמס, זרע, ינשוף עטלף שחף, יותף, שוק, אלעזר איתמר, לבוש, קשקשת. **שעשועי דאורייתא** - דתן ואבירם בני אליאב. 1. "קרבו". 2. הפסוק ה-33: "יין ושכר וכו'". 3. "להבדיל בין הטמא ובין הטהר ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל". 4. "ואת התנשמת ואת הקאת ואת". 5. "בגד". 6. "השרץ השרץ", "דרש דרש". **ואלה שמות** - תירוש, עסיס, דם ענב, חמר, רקח. **מילה במגילה שיר השירים** - אנה. "לאן שהלך הפחדן" - לאן=אנה, "התאבל על האובדן" - התאבל=אנה ("ואנו הדיגים" ישעיה יט, ח), "של חלק מאיבר שלו" - אונה (מוח, ריאה), "כי זה קרה בגללו" - קרה=אנה וכן: קרה בגללו=אינה (אינה לידו). **טמונות בפרשה** - 1. "העטלף" (יא, יט) 2. "הכוס" (יא, יז) 3. "והעכבר" (יא, כט) 4. "דרש דרש" (י, טז) 5. "מרבה רגלים" (יא, מב) 6. הפרשה מדברת אודות 'היום השמיני' ואף שמחת תורה בארץ ישראל הוא היום השמיני של חג הסוכות. 7. "משל לרופא שנכנס לבקר את החולה" (רש"י יא, ב) 8. "יין ... אל תשת" (יח) 9. יש אומרים שהחפרפת היא ה"תנשמת" (יא, ל) ועיין ברש"י שם. 10. "אש זרה (יא, יא) 11. "אשר לו כרעיים" (יא, כא) 12. וזו גדולה במילה: "גחון" (יא, מב) 13. "השלך" - זה השולה דגים מן הים" (רש"י יא, יז) 14. "הארנבת" (יא, ו) **טמונות בהפרשה** - 1. "חלת לחם אחת" (וי, ט) 2. "משחקים לפני ד' בכל עצי ברושים ובכנרות ובנבלים ובתפים ובמנענעים ובצלצלים" (ו, ה) 3. "מתהלך באוהל" (ז, ו) 4. "שישה צעדים" (ו, יג) **שאלה לשלחן השבת ויקרא** - שאלנו: מדוע אין אנו מביאים קורבנות מהחיות הטהורות? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. הקב"ה לא הטריח אותנו להביא חיות מחוץ למקומות היישוב ולהסתכן במדבריות, בהרים וביערות. 2. החיות גאות יותר מטבען ולא מתאימות לקרבן ("ובחי אלקים רוח נשברה"). 3. החיות לא היו בכלל ברכה במעשה בראשית (כי הנחש קולל). (חזקוני) 4. החיות רגילות להיות אף רודפות לעומת הבהמות שהינן נרדפות ו"והאלקים יבקש את נרדף". (רבינו בחיי) 5. מפני תיקון האדם שמתגלגל בהמה ולא בחיה. 6. מפני שצריכים לצוד את החיות, יש חשש שיבואו לידי מום.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com, מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

באתרים: באתרים: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) 'תורת יוסף' ו'דרשו'.

בשכונת בית ישראל בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

העלון מגיע מדי שבוע לעשרות אלפי משפחות וילדים, המשתמשים

בו ללימוד משותף סביב שולחן השבת.

מעוניינים להקדיש את העלון לכל מטרה? צרו קשר עם המערכת, או טלפנו: 052-766-5775

© כל הזכויות שמורות לאהרן ב"ן.

ניתן לשלוח תגובות, רעיונות והערות למערכת:

קויפמן 17, ירושלים

temunabaparashah@gmail.com

זהו חידון משעשע מתמונות הרמוזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
temunabaparashah@gmail.com
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

'מחשבה טובה'

התשובה לטמונה זו
תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם

הספרות הרומיות ל50, 100, 1000
10 - "שרי אלפים" וגו' (יה, כא).

"ויוסף עוד דוד" (שמואל ב' א' - ד' יז')

הפטרת שמיני

טמונות בהפטרה

עדיין ניתן לרכוש את משחק ה'חדר בריחה' המבוקש! חידות ומשימות לכל הגילאים לחוויה משפחתית מושלמת!
לפרטים נוספים ולהזמנות התקשרו: 052-766-5775